

Teza: Przedawnienie dyscyplinarne w przypadku kłamstwa lustracyjnego

Zgodnie z art. 21f ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2013 r. poz. 1388), w przypadku postępowań dyscyplinarnych dotyczących tzw. „kłamstwa lustracyjnego” nie stosuje się przepisów o przedawnieniu w postępowaniu dyscyplinarnym.

Sygn. akt WO - 82/15

ORZECZENIE

z dnia 17 lutego 2016 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w

Warszawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki

Sędziowie: SWSD Jacek Klimowicz (sprawozdawca)

SWSD Mariusz Łątkowski

Protokolant: Kamila Kamińska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Michała Jasiaka po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2016 r. na rozprawie

sprawy radcy prawnego J. M.

obwinionego o to, że złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne datowane na dzień 24 lutego 2008 r. tj. o popełnieniu czynu z art. 6 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o radcach prawnych

z powodu odwołania obwinionego radcy prawnego J. M. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 15 czerwca 2015 roku, sygn. akt D 21/2015

orzeka:

1.

Zmienia zaskarżone orzeczenie w zakresie punktu 2 i zasądza od obwinionego na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego kwotę 1.500,00 zł (słownie: jeden tysiąc pięćset złotych);

2.

W pozostałym zakresie zaskarżone orzeczenie utrzymuje w mocy.

3.

Zasądza od obwinionego koszty postępowania odwoławczego w wysokości 1.000,00 zł (słownie: jeden tysiąc złotych) płatne na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 2 lutego 2015 r. wszczęto dochodzenie w sprawie złożenia przez radcę prawnego J. M. niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego, tj. w sprawie czynu naruszającego podstawowe wartości i zasady wykonywania zawodu radcy prawnego, określone w art. 6 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o radcach prawnych.

W dniu 23 marca 2015 r. Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie postanowił przedstawić obwinionemu zarzut złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego datowanego na dzień 24 lutego 2008 r. tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 6 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o radcach prawnych.

Dnia 7 kwietnia 2015 r. do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie wpłynął wniosek Rzecznika o wszczęcie przeciwko J. M. postępowania dyscyplinarnego.

Analiza zebranych w sprawie dowodów wskazywała, iż 17 grudnia 2014 r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie wpłynęło pismo, którym Krajowa Izba Radców Prawnych przekazała według właściwości, orzeczenia sądów lustracyjnych w W. - z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. (...) oraz utrzymujące to orzeczenie w mocy - orzeczenie Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 24 października 2014 r., sygn. (...) w sprawie radcy prawnego J. M.. Powyższe orzeczenia stwierdzały, że radca prawny J. M. złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne określone w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa z lat 1944- 1990 oraz treści tych dokumentów.

Pismem z dnia 31 maja 2015 r., w toku postępowania dyscyplinarnego, obwiniony wyjaśnił pobudki, którymi kierował się składając niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne. Przyznał, że nieprawdziwe oświadczenie złożył świadomie, podnosząc okoliczności, w jakich do tego doszło oraz wskazując na swoje emocjonalne nastawienie do nałożonego ustawą lustracyjną obowiązku składania oświadczeń lustracyjnych.

Na rozprawie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w dniu 15 czerwca 2015 r. obwiniony przyznał się do winy i wniósł w trybie art. 387 § 1 K.p.k. o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej w wymiarze 5 lat zawieszenia wykonywania zawodu radcy prawnego oraz zakazu wykonywania patronatu na okres 5 lat. Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie przychylił się do wniosku obwinionego.

Orzeczeniem z dnia 15 czerwca 2015 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie uznał radcę prawnego J. M. winnym zarzucanego mu czynu, tj. czynu sprzecznego z zasadami wyrażonymi w art. 6 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za ten czyn na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy o radcach prawnych wymierzył mu karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas 5 lat oraz na podstawie art. 65 ust. 2 b ustawy o radcach prawnych orzekł zakaz wykonywania patronatu na czas 5 lat. Ponadto, na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych zasądził od obwinionego na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego kwotę 3.000 zł.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ustalił, że obwiniony został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w W. VIII Wydział Karny z 10 kwietnia 2014 r. wydanym w sprawie toczącej się pod sygn. (...) w przedmiocie stwierdzenia niezgodności z prawdą oświadczenia lustracyjnego, na mocy którego Sąd stwierdził, że radca prawny J. M. złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne określone w art. 7 ust. 1 ustawy o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz o treści tych dokumentów. Wobec powyższego stwierdzenia Sąd Okręgowy orzekł w stosunku do radcy prawnego utratę na okres 3 lat prawa wybieralności w wyborach do Sejmu, Senatu i Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach powszechnych organu i członka organu jednostki samorządu terytorialnego oraz organu jednostki pomocniczej jednostki samorządu terytorialnego, której obowiązek utworzenia wynika z ustawy. Ponadto na podstawie art. 21a ust. 2b w/w ustawy orzeczono wobec obwinionego zakaz pełnienia funkcji publicznej, o której mowa w art. 4 pkt 2-57 tej ustawy.

Według dalszych ustaleń Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, obwiniony w okresie od 1972 do 1975 r. pełnił służbę w pionie

śledczym (...), a następnie w okresie od 1975 do 1990 r. w wydziale (...). Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt sprawy o sygn. D 21/2015, wyjaśnienia obwinionego J. M., odpis wyroku Sądu Okręgowego z dnia 10 kwietnia 2014 r, (sygn. (...)).

Od powyższego orzeczenia odwołanie wywiódł obwiniony wskazując początkowo, iż orzeczono wobec niego karę zawieszenia wykonywania zawodu podwyższoną o 2 lata w stosunku do wcześniej nieformalnie uzgodnionej oraz kwestionując zasądzoną kwotę 3.000 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego. Pismem z dnia 15 września 2015 r. obwiniony zarzucił orzeczeniu:

- rażąco niewspółmierność wymierzonej kary w stosunku do stopnia zawinienia i negatywnych skutków zarzucanego obwinionemu przewinienia dyscyplinarnego, jak i niewspółmiernych, wobec treści § 1 ust. 2 uchwały Nr 86/K/2015 KRRP z dnia 20 marca 2015 roku - kosztów postępowania;
- rażąco naruszenie prawa materialnego - art. 70 ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych poprzez wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec obwinionego po upływie trzech lat od daty popełnienia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego oraz przeprowadzenie postępowania w I instancji zakończonego wydaniem orzeczenia o ukaraniu obwinionego, pomimo upływu okresu przedawnienia ścigania oraz karalności przewinienia dyscyplinarnego. Mając na uwadze powyższe wnosił o:

1)

uchylenie zaskarżonego orzeczenia;

2)

umorzenie postępowania;

3)

obciążenie kosztami postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie zważył, co następuje:

Odwołanie obwinionego nie zasługiwało na uwzględnienie.

Odnosząc się do najdalej idącego zarzutu odwołania, a mianowicie naruszenia prawa materialnego, tj. art. 70 ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych wskazać należy, iż wbrew twierdzeniom odwołującego - w niniejszej sprawie nie doszło do przedawnienia przewinienia dyscyplinarnego.

Zgodnie z art. 70 ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych „nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od czasu popełnienia przewinienia upłynęły trzy lata, a w przypadkach przewidzianych w art. 11 ust. 2 - rok”. W kontekście niniejszego postępowania istotne jest, że obwiniony formułując powyższy zarzut uczynił to całkowicie pomijając brzmienie przepisu art. 21f ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia

18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach bezpieczeństwa państwa z lat 1944 - 1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2013 r. poz. 1388). Przedmiotowy przepis stanowi, że w przypadku postępowań dotyczących tzw. „kłamstwa lustracyjnego” nie stosuje się przepisów o przedawnieniu w postępowaniu dyscyplinarnym, a co za tym idzie zarzut naruszenia prawa w tym zakresie nie mógł odnieść zamierzonego skutku.

Treść przepisu art. 21f ust. 2 ustawy lustracyjnej była co prawda przedmiotem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, który wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2011 r., sygn. K 19/08 - orzekł, iż zdanie pierwsze w/w przepisu jest niekonstytucyjne i skutkuje uchynieniem ograniczenia w zakresie wyboru przez sąd dyscyplinarny sposobu ukarania osoby, która złożyła niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, jednakże nie uchylił w skutkach prawnych zdania drugiego - dotyczącego terminów przedawnień przewidzianych w postępowaniu dyscyplinarnym.

Mając na uwadze powyższe, zarzut przedawnienia wobec upływu trzech lat od daty popełnienia czynu, jak i fakt upływu

pięcioletniego terminu przedawnienia karalności przewinienia dyscyplinarnego nie zasługiwał na uwzględnienie.

Odnosząc się do kolejnego zarzutu - rażącej niewspółmierności kary orzeczonej przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie zasadne wydaje się przytoczenie okoliczności w jakich orzeczenie powyższej kary zapadło. Analiza akt postępowania dyscyplinarnego D 21/2015 wskazuje, że na rozprawie w dniu 15 czerwca 2015 r. obwiniony J. M. przyznał się do winy oraz w trybie art. 387 § 1 K.p.k. złożył wniosek o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej w wymiarze 5 lat zawieszenia wykonywania zawodu radcy prawnego oraz zakazu wykonywania patronatu przez okres 5 lat. Zgodnie z treścią art. 387 § 2 K.p.k. Sąd może uwzględnić wniosek o wydanie wyroku skazującego, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa i wina nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości; uwzględnienie wniosku jest możliwe jedynie wówczas, gdy nie sprzeciwia się temu prokurator, a także pokrzywdzony należycie powiadomiony o terminie rozprawy oraz pouczony o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego takiego wniosku. Wobec przyznania się obwinionego do winy a także braku sprzeciwu ze strony Rzecznika Dyscyplinarnego - Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie uwzględnił wniosek obwinionego i wymierzył zawnioskowaną przez niego karę. Biorąc pod uwagę fakt, iż kara ta orzeczona została zgodnie z wolą obwinionego J. M. - postawiony w odwołaniu zarzut jej rażącej niewspółmierności pozbawiony jest jakichkolwiek podstaw. Art. 65 ustawy o radcach prawnych reguluje katalog kar, jakie można wymierzyć w postępowaniu dyscyplinarnym gradując je - od kary upomnienia aż po pozbawienie prawa do wykonywania zawodu. Orzeczona zatem wobec obwinionego kara, na jego własny wniosek, w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w Warszawie nie może być uznana za rażąco niewspółmierną, skoro mieści się w granicach ustawowych, a także jest wyrazem woli samego radcy prawnego ujawnionej w toku rozprawy w dniu 15 czerwca 2015 r. (k. 28 akt).

Odnosząc się do zarzutu niewspółmierności orzeczonych wobec obwinionego kosztów postępowania - w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego zasługiwał on na uwzględnienie. Zgodnie z § 1 ust. 1 uchwały nr 86/K/2015 KRRP z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego - koszty postępowania przed okręgowym sądem dyscyplinarnym wynoszą od 500 do 3.000 zł. Treść przytoczonego przepisu została sformułowana w określonych granicach kwotowych, w których mieści się orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w tym przedmiocie. Mimo powyższego, każdorazowo podczas określania wysokości opłaty należy brać pod uwagę liczbę i czasochłonność czynności procesowych, rozpraw i posiedzeń oraz rodzaj i stopień zawłości sprawy (na co wprost wskazuje § 2 uchwały).

Mając na względzie powyższe stwierdzić należy, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie nie uzasadnił jakimi przesłankami kierował się określając wysokość kosztów wygenerowanych niniejszym postępowaniem dyscyplinarnym w górnej granicy. Kwota ta, w kontekście podjętych czynności, stanowi sumę wygórowaną. W sprawie odbyła się zaledwie jedna rozprawa (trwająca 40 minut,) na której w związku ze złożeniem przez obwinionego wniosku o dobrowolne poddanie się karze nie było potrzeby przeprowadzania szerokiego postępowania dowodowego. Bezpośrednio po rozprawie zapadło zaś orzeczenie. Powyższe wskazuje, że ani liczba i czasochłonność czynności procesowych, ani także ilość rozpraw oraz stopień zawłości sprawy nie uzasadniały obciążania obwinionego kwotą aż 3.000 zł. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego kwotą adekwatną w niniejszej sprawie stanowi kwota 1.500 zł, która koreluje z czynnościami, których podjęcie było nieodzowne przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie (przygotowanie i wysyłka zawiadomień, koszty związane z przeprowadzeniem rozprawy i wydaniem orzeczenia czy wynagrodzenie sędziów). Mając na względzie powyższe orzeczenie w zakresie kosztów postępowania podlegało zmianie.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym orzeczono w oparciu o przepis art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych w związku z § 1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 oraz § 3 ust. 2 uchwały nr 86/K/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca

2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.